

Open brief aan het kabinet en de Tweede Kamer

Morgen 14 januari is het de Werelddag voor Migranten en Vluchtelingen, een dag waarop de mondiale Katholieke Kerk stil staat bij een van de meest kwetsbare groepen in de samenleving. Migranten en vluchtelingen halen vaak het nieuws en meestal in relatie tot verschrikkingen van oorlog en vervolging, van ontberingen onderweg, en van haat en angst bij aankomst. Nog nooit waren zo veel mensen op de vlucht, in hun eigen land of net over de grens, maar ook in Europa en Nederland. Hoe gaan we hiermee om?

Voor deze Werelddag voor Migranten en Vluchtelingen heeft Paus Franciscus een oproep gedaan, die voortbouwt op zijn niet aflatende inzet sinds zijn bezoek aan Lampedusa in 2013, toen hij de mis opdroeg aan de vele in zee verdronken migranten. Een jaar later riep hij in het Europees Parlement in Straatsburg de Europese leiders op tot een eenduidig en eerlijk immigratiebeleid. 'De vluchtelingen hebben acceptatie, bescherming en hulp nodig, geen egoïstisch politiek beleid.' Hij sprak schande van de toenemende 'globalisering van onverschilligheid'.

Vandaag is er nog niet veel verbeterd. De aantallen drenkelingen variëren van jaar tot jaar. De kranten staan vol van slavernij, uitbuiting en misbruik van grote aantallen Afrikaanse migranten in Libië. Steeds meer raakt bekend over de gruwelen van migratieroutes in Noord en Midden Afrika. Afgelopen november in Ivoorkust spraken Afrikaanse en Europese leiders er nog schande van, maar hadden zij niet al veel eerder kunnen ingrijpen?

De oproep van paus Franciscus vandaag laat zich samenvatten in vier werkwoorden: het verwelkomen, beschermen, ondersteunen en integreren van migranten en vluchtelingen moet de leidraad vormen van ons handelen. *Verwelkomen*: vandaag betekent dit bovenal onze gastvrijheid tonen - migranten en vluchtelingen meer mogelijkheden bieden om veilig hun bestemming te bereiken. *Beschermen*: garandeer de rechten en de waardigheid van migranten, ongeacht hun legale status. *Ondersteunen*: zorg ervoor dat alle migranten en vluchtelingen - evenals de gemeenschappen die ze onthalen - in staat zijn hun volle potentieel als mens te kunnen vervullen. *Integreren*: erken de culturele verrijking die voortkomt uit de ontmoeting met nieuwkomers.

Deze oproep lezen we allereerst als een uitdaging aan ieder van ons om, in onze eigen omgeving, om te zien naar elkaar en vooral naar hen die van heinde en ver in onze samenleving hun toevlucht hebben gevonden. Samen bouwen aan een herbergzaam Nederland waarin mensen welkom zijn, vanuit wederzijds respect en liefde, zoals verwoord in de kerstboodschap 2015 van de Nederlandse bisschoppen. En daar wordt hard aan gewerkt, getuige de vele voorbeelden van diaconale initiatieven vanuit de parochies die in november 2016 werden gebundeld. We gaan hiermee door!

Het metterdaad verwelkomen, beschermen, ondersteunen en integreren betekenen ook een oproep aan regering en volksvertegenwoordiging om kaders te scheppen die dit werk mogelijk maken en bevorderen. De nieuwe regering Rutte III wijdt in het coalitieakkoord "Vertrouwen in de Toekomst"

liefst vijf pagina's aan migratie en asiel en aan ontwikkeling en humanitaire hulp. Het is een compromis tussen vier partijen, waaronder twee met een duidelijke Christelijke signatuur, die bekend zijn met de Bijbelse opdracht (zoals bijvoorbeeld geformuleerd in Leviticus 19) om de vreemde te herbergen en zich in te zetten voor mensen die op de vlucht geslagen zijn. Dat schept hoge verwachtingen, maar uit de nadere uitwerking zal moeten blijken of we inderdaad "vertrouwen in de toekomst" mogen hebben.

Die nadere uitwerking is cruciaal, en zal moeten leiden tot een menswaardige opvang in onze eigen samenleving, waarin de rechten van migranten, de zorg en verbondenheid voor nieuwkomers en de ontmoetingscultuur centraal staan. En die zal ook moeten leiden tot extra inspanningen om de grondoorzaken van gedwongen migratie, vooral in Afrika, weg te nemen, zodat migratie weer een optie kan worden in plaats van een acute noodzaak.

We erkennen de noodzaak om migratie te reguleren en zijn ons bewust van de weerbarstige praktijk van opvang en integratie in een rijk en welvarend, maar ook dichtbevolkt land als Nederland. We erkennen de risico's dat nieuwkomers onvoldoende kansen hebben om een zelfstandig bestaan op te bouwen, en op verdringing aan de onderkant van de samenleving. We doen desondanks een moreel appel op u om deze moeilijke weg te gaan, waarbij u kunt rekenen op onze steun en inzet, op onze aanmoediging en zo nodig kritiek om op de kortst mogelijke termijn met de noodzakelijke uitwerking van beleidskaders en de daarvoor benodigde budgetten te komen.

Ondertekend door:

K. Zevenbergen, Cordaid

S. van der Zwaan, Justice and Peace Nederland

Mgr. Dr. G. de Korte, Bisschopreferent Kerk en Samenleving van de R.-K.

Bisschoppenconferentie in Nederland

J. Wissink, voorzitter Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad

H. Crijns, Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad en Knooppunt Kerken en Armoede

R. Dits, Diaconale Alliantie

B. van Dillen, Cordaid

H. van Dorp, Actioma katholiek Maatschappelijk Activeringswerk

A. Erich, dienstverlener voor de PCI en Diaconie van het bisdom Groningen-Leeuwarden

R. Grotenhuis, VKMO – Katholiek Netwerk

A. Hollanders, Pax

P. van Hoof, Bisschoppelijke Vastenactie Nederland

T. van den Hoogen, Vincentius Vereniging Nederland

P. Kohnen, VKMO – Katholiek Netwerk

H. Meeuws, oud-voorzitter LKDB, diaconaal onderzoeker,

E. Meyknecht, Dienst Caritas Bisdom Haarlem-Amsterdam

E. Ruigrok, Pax

H. Vossen, Aalmoezenier van Sociale Werken, Dienst Kerk en Samenleving in het bisdom Roermond

E. Wever, pastoraal werker diocesane diaconie en missie Bisdom 's-Hertogenbosch

J. van der Zandt, Pastoraat Woonwagengewoners In Nederland (PWIN)